

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio Practica ...

De Conversatione Apostolica A Curatoribus Animarum piè & fructosè
instituenda - Complectens vatios & solidos modos juvandi & consolandi
diversorum Statuum Personas afflictas, præcipuè ægras & captivas

Lohner, Tobias

Dilingae, 1677

§. 9. Quid circa Monialium instructionem sit observandum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48248](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48248)

asserit. Accipit pecuniam læta mater, & ex ea vestem filiarum honestam confici curat; cum autem vicini ita vestitas viderent, & talem pecuniam ex questu impudico comparatam suspicarentur, mater de infamia filiarum sollicita ad templum properat, & B. V. hanc necessitatem commendat, & sanè earum auditæ sunt preces. Nam die quodam festo, dum filie ante domum sedent, adest de cælo Angelus, & in conspectum multorum rosas virginibus tradit, dicens, eas ab ipsarum celesti matre in testimonium illarum virginitatis missas fuisse. Id ubi Princeps illius terræ intellexit, geminum monasterium ædificavit, & utrique has virgines præesse voluit. V. Special. Exem. d. 9. ex 117. fol. 638.

§. IX.

Quid circa Instructionem Monialium sit observandum.

I. **H**is ante omnia conetur persuadere Operarius, ut illarum S. Bernardi sententiam: *Ad quid venisti; ob oculos semper habeant; ideoque generosè mundo valedicentes, solum Christum pro sponso eligant, certoque sibi persuadeant, quidquid sponsa in sponso suo vel exoptare posset, id omnino illas in Christo infinities perfectius reperire; ideoque monuisse eas jubeat sententiæ illius à S. Paulo 1. ad Corinth. c. 7. prolata: *Quæ nupta est, cogitat, quæ mundi sunt, quomodo placeat viro, & mulier innupta, & virgo cogitat, quæ Dominum sunt, ut sit sancta corpore & spiritu.* Audiant ergo & impleant studeant consilium in simili negotio Viduis à S. Augustino de bono viduitatis datum, dum ait: *Currite ad illum, placeat illi ex illo, vivite cum illo, in illo, de illo.* Præcipuè verò illarum hortetur ad magnam corporis, animique integritatem, & Orationis studium, ad obedientiam, modestiam & patientiam; hæ enim virtutes maximè sponsam Christi decent.*

II. Porro tentationes ipsarum ad quatuor ferè species revocari possunt. Prima oritur ex solitudinis religiosæ studio; contra hanc sic illas munit. 1. Proponat illis exemplum avicularum inclusarum, quæ ab initio quidem solitudinis impatientes exitum ubique sollicitè quærunt, sed post solitudini assuetæ, adeò delectantur illâ, ut neque aper-

etiam ostio exeant; idem ergo ipsas sperare tantò certius jubeat, quantò fortior est gratia divina, quàm consuetudo. 2. Revocet illis in memoriam, quomodo pleræque Vxores in saculo solitariae domi resideant, & interea mille crucibus & curis oneratae gemant, & felices Virgines DEO consecratas & inclusas prædicent; gaudeant ergo illae, sibi obtigisse felicitatem, quam aliae tantopere expetunt, neque tamen obtinere possunt. 3. Ostendat illis peculiaris favoris indicium hoc esse, quòd DEVS ita illas incluserit; ut enim Venatores Accipitri oculos obvelant, ne viliorem prædam insectatus nobiliorem dimittat; Ita DEVS obvelat oculos mentis & corporis Monialibus, ne videant & desiderent vanitatem mundi, & sic DEVM concupiscere & amare omittant. Sicut item Imagines elegantes & altaria velis obteguntur, ne sordibus infectae splendorem suum & pulchritudinem amittant; Ita DEVS Moniales vult obvelatas esse, ut tantò pulchrior ipsarum Anima, puriorque remaneat, aptaque fiat ad Sacrificium Holocausti in ea offerendum. 4. Meminisse jubeat, quid Sponsus ipsarum per Oseam c. 2. dixerit: *Ducam eam in solitudinem, & loquar ad cor eius.* Si ergo in solitudine JESVS est, & esse cum JESV Paradisus est; cur solitudinem horreat Christi Sponsa? Audiant ergo Thomam de Kempis l. 1. c. 20. sic loquentem; si cuncta videres præsentia, quid essent nisi visio vana? Eleva oculos tuos ad DEVM in excelsis; & ora pro peccatis tuis & negligentis. Dimitte vana vanis, tu autem intende illis, quæ tibi præcepit DEVS. Claude super te ostium tuum, & voca ad te JESVM dilectum tuum, mane cum eo in cella, quia non invenies alibi tantam pacem.

III. Secunda tentatio oritur ex defectu temporis ad Orationem; quandoque verò ex consolationum, quas sub precibus sentire cupiunt, carentia. Contra hanc sic illas muniat, & inprimis ostendat illis meliorem esse & gratiorem DEO obedientiam, quàm victimas Orationis & sacrificia laudis. Certè quemadmodum servus in vinea laborare jussus, si Domino suo domi suaviter canere, vel cytharâ ludere vellet, minime gratum obsequium ipsi præstaret; ita nec hominis grata DEO Oratio esse potest eo tempore, quo DEVS aliud ab ipso obsequium petit. Doceat præterea, ipsum opus obedientiae Orationem esse; sic enim S. Augustinus super Ps. 150. Cum

quæsiisset, quomodo res ratione carentes à S. David ad laudandum DEVM invitatae laudare ipsum possint? respondit ei, quòd ipsi obedientes sint, & suos effectus ad nutum ipsius producant: unde subiicit S. Doctor. *Vis semper laudare Deum bene fac omnia, & laudasti DEVM.* Insuper firmiter illis persuadeat, ipsas consolationes, quæ in Oratione sentiuntur, propter obedientiam relinquuntur, per obedientiam melius recuperari, si enim gaudium est in hoc mundo, hoc utique possidet patri cordis homo; quis autem cor purius & meliorem conscientiam habet, quam is, qui in omnibus DEI voluntatem se implevisse advertit? Nimirum talibus contingit quod illi Moniali, quæ cum Christum, qui ipsam visitare ad portam vocata dimississet; rediens adhuc invenit, dicentem tamen, se abiturum fuisse, nisi ipsa, quòd obedientia vocata erat, abiisset. Suadeat ergo illis, ut in mensura Orationis S. Tobiaë consilium sequantur, ad filium suum, in alia licet materia, dicentis: *Si multum tibi fuerit, abutantur tibi; si exiguum tibi fuerit, etiam exiguum libenter impertiri stude.* Tob. 4. Quod ipsum etiam Christus S. Catharinæ Senensis indicavit dicens: *Sanctum desiderium anima (seu bona voluntas) continua Oratio est, quia habet virtutem Orationis.* Et quidquid homo in DEI, proximique charitate facit, potest vocari Oratio, cum charitatis affectus pro Oratione reputetur. Blofius in Monil. spir. c. 3. Secundò illis, quæ desolationes in Oratione patiuntur, firmiter persuadere conetur, in his sensibilibus consolationibus non consistere profectum & perfectionem hominis, sed potiùs in integra resignatione sui in manus DEI; multòque gratiores DEO, charioresque esse animas, quæ desolationes patiuntur & ariditates, quam quæ consolationibus avidè inhiant. Quod pulchrè aliquando DEVM Personæ cuidam desideranti scire, quænam animæ DEO charissimæ essent, declaravit sequenti viso, ut in specul. exempl. V. Tribulatio ex. 6. videre est. Viderat illa Persona Christum ad Altare stantem, & infra tres Moniales stectentes. Ad harum primam accedens Christus, suaviter eam allocutus est & postea SS. Corpus suum tradidit. Subinde ad alteram progressus, duris verbis, & torvo aspectu eam castigavit, similesque etiam SS. Corpus suum porrexit. Tandem ad tertiam pergens, non verbis tantùm, sed etiam verberibus eam plerumque

mis afflixit, & tum demum SS. Corpus suum præbuit. Cum
 autem Persona illa hujus visi explicationem peteret, respondit
 Christus; Primam quidem Monialem sibi charam esse, sed
 quia non nisi consolationes appetit, non esse eam tam cha-
 ram sibi, ac secundam, ut quæ etiam durius ab ipso tractata ab
 ejus servitijs non desinat; veruntamen, quia, si graviores es-
 sent tentationes, animo & proposito deficeret, ideo tertiam
 sibi charissimam esse, ut quæ nullis adversis rebus sese ab ejus
 amore, & servitio permittat absterri. Idem etiam alteri
 Religioso indicavit DEVS, uti ex fide digna relatione habe-
 tur; dum ostendit ei duos Religiosos orantes, quorum alter
 coronam proximè capiti imminentem habebat, ab alterius
 verò vertice similis corona plurimum adhuc distabat. Cum
 ergo Religiosus ille utrumque ad se vocasset & interrogasset,
 quoniam illis oratio successisset? respondit prior, pessimè eam
 sibi successisse, & se aridissimū fuisse; posterior verò dixit, nun-
 quam se copiosiores consolationes sensisse. Quo audito intel-
 lexit Religiosus, qui hæc viderat, priorem multò plus suâ
 oratione aridā meruisse, quàm posteriorem. Poterit etiam
 ad hanc rem meliùs declarandam uti similitudine canum ve-
 naticorum, qui utique gratiores sunt suis dominis, quàm Me-
 litæi catelli, licet his cibos longè meliores offerant, & ma-
 nibus palpent. Ita se res habet cum ijs, qui abundant, & qui
 carent consolationibus. Hinc aliquando Dominus ad S. Ger-
 trudem dixit: Blosio teste in Mon. Spir. c. 3. Vellem electis
 meis persuasum esse, quòd eorum bona Exercitia & opera
 omnino mihi placeant, quando ipsi serviunt expensis suis.
 Illi autem expensis suis mihi servitium præstant, qui, licet sa-
 porem devotionis minimè sentiant, fideliter tamen, ut pos-
 sunt, orationes, & alia exercitia pia peragunt, confidentes de
 pietate mea, quòd ego illa libenter & gratè suscipiam. Pleri-
 que sunt, quibus si sapor & consolatio interna concederetur,
 non eis prodesset ad salutem, & meritum ipsorum valde mi-
 nueretur. Aliàs docuit DEVS eandem Virginem, ut in inti-
 sinuatione ejus legitur, quòd, cum quispiam orando vel me-
 ditando dirigit mentem ad DEVM, tunc ante thronum glo-
 riæ præsentet DEO quasi Speculum miri splendoris, in quo
 Dominus bonorum omnium immissor imaginem suam præ-
 cundissimè speculatur; & quando homo propter impedi-
 menta

menta, cordisque instabilitatem majori difficultate hodie
 quantò gravius & patientius laborat, tantò speculum illud
 venerandæ Trinitatis, omniumque Sanctorum venustius
 que ornatius apparet. Denique ad hunc finem non modico
 proderit Historia illa, quam cit. Ludovicus Blofius in Monumento
 Spirituali narrat sequentibus verbis: DEVS cuidam amico
 suo mira per internam illuminationem revelabat; sed is orabat
 Dominum, ut, si ei placeret, auferret ab ipso hujusmodi
 gratiam. Itaque Dominus subtractâ illâ gratiâ per quinque
 quennium dereliquit eum absque consolatione in magnis
 tentationibus, angustijs atque calamitatibus. Et cum ab
 quando vehementer fletet, & duo Angeli eum consolari vel-
 lent, dixit ille, se nullam consolationem petere, sed abunde
 sibi sufficere, si gratissima DEI voluntas in se perficeretur, &
 ipse coram DEO purus intrinsecus esse, eique placere possit.

IV. Tertia tentatio oritur ex eo, quòd à Superioribus
 non videantur amari, ideòque non applicentur ad honorifica
 officia, sed perpetuis increpationibus vexentur. Contra hanc
 tentationem sic eas muniat. 1. Proponat exemplum Christi,
 qui usque ad 30. annum obscuram vitam vivens, subditus
 erat parentibus suis. 2. Jubeat meminisse, ad quem fines
 venerint in Religionem: nonne ut eligerent abjectæ esse in
 domo DEI sui magis, quàm habitare in tabernaculis pecca-
 torum? gaudeant ergo sibi occasionem offerri finis sui ob-
 nendi, & eâ sedulò utantur. 3. Demonstrat illis, omnia ob-
 ficia suam dignitatem & excellentiam desumere à volunta-
 te DEI, illumque à DEO copiosius honorandum, qui offi-
 cium ab eo impositum perfectius impleverit, perinde ac si
 comœdia non attenditur, quam personam egerit Actor, sed
 quàm bene. 4. Ostendat illis commoda; quæ afferunt hu-
 milia officia præ altioribus. Nam minùs periculi in illis re-
 peritur vanæ gloriæ & præmij per eam perdendi: purior
 est intentio, & hoc ipso major à DEO benedictio: minores
 bus talentis ad ea opus est: curas minores requirunt: con-
 solationes divinæ in ijs sunt frequentiores: Proximus magis
 inde ædificatur: Charitas fraterna mirè per ea augetur, &
 conservatur; omnes enim diligunt eos, qui se ipsis subijciunt
 & onera pro ipsis portant: Superiores valde recreantur, &
 multis curis sublevantur, quas alioqui suscipere deberent.

dum timent, ne imponendo vilia officia subditos offendant: Securius possidentur, quia pauci sunt, qui ambiant illa. 5. Demonstrat illis, nullam familiaritatem esse magnificendam & appetendam, quam cum DEO; ad hanc verò semper illis januam esse apertam. Hortetur ergo illas, ut in hac tentatione constitutæ imitentur Rachelem Monialem, quæ, cum à Judaismo ad veram fidem conversa, nunquam in monasterio visitaretur, ut cæteræ Moniales, reliquis ad portam garrigentibus, ad altare cubiculi sui accessit, & B. Virginem aut Christum rogavit, ut & ipsi eam ad colloquium admitterent; magisque consolata discessit, quam si ad portam cum alijs fuisset locuta, uti in Spec. Exempl. V. MARIA ex. 10. videre est. 6. Hortetur eas ad imitandum exemplum S. Catharinæ Senensis, quæ, ut leviùs ferret vexationes Parentum & Domesticorum, Christum in parente, B. Virginem in matre, in reliqua familia Apostolos sibi imaginabatur.

V. Quarta tentatio oritur ex vitijs & peccatis quotidianis, in quæ solent incidere, & ob quæ non modicè anguntur quandoque Moniales. Contra hanc ergo tentationem sic eas muniat. 1. Jubeat illas meminisse conditionis humanæ, atque in memoriam illis revocet dictum B. Aloysij, quo dicere solebat, nimium de levibus & quotidianis erratis affligi, indicium hominis esse semet ignorantis; qui enim se nōrit, non posse esse nescium, hortum suum tribulorum ac spinarum suapte naturâ feracem esse. Hinc ille adversus errata quotidiana hac oratione utebatur: En mi Domine, quam fragilis sum, & miserabilis! quam proclivis ad lapsum! Ignosce mihi Domine, & gratiam concede, ne idem peccatum iterum peccem, & tum quiescebat. 2. Persuadeat illis, quòd, quemadmodum infirmus tendens in certum locum, etiam si sæpius ex infirmitate caderet, certò tamen veniret ad locum, si post casum mox resurgeret, ita & animam, quæ tendit ad cælum, certò eò perventuram, licet quandoque per peccata venialia labatur, modò resurgere citò conetur. 3. Pari modo persuadeat illis, quemadmodum pater infanti suo ob morbum cadenti potiùs condolet, quam indignatur; ita DEVM quoque animæ ex infirmitate cadenti non modò graviter non indignaturum, sed potiùs condoliturum, mediâque ad infirmitatem curandam suppeditaturum. Imò DEVS singularem hono-

honorem accipit ex talibus erratis, uti ipsemet quondam Gertrudi dixit; cum enim hæc propter minutum errorem multum angeretur, rogarétque Christum, ut ab eo ipsam liberaret, respondit blandè Christus: Et quare velles, ut & ego magno honore privarer, & tu ingenti præmio careres? magno grande nimis præminim lucraris, quotiescunque illum similem defectum recognoscens proponis de cætero eum vitare; & quodocunque quis studet pro amore meo defectus suos vincere, tantum mihi honoris & fidelitatis exhibet, quantum miles exhiberet domino suo, si strenuè seipsum in bello inimicis opponeret, eosque viriliter expugnaret, atque prosterneret. Blof. c. 4. Mon. Spir.

§. X.

Quid circa Instructionem illorum, qui Statum Matrimonialem suscipere volunt, sit observandum.

I. **Q**uanti faciendus sit Status Matrimonialis, S. Franciscus Salesius p. 2. Regul. c. 4. sequentibus verbis demonstrat: *Honorabilis res prorsus Matrimonium est, idque quoad partes omnes, quas in se complectitur, sive species electionem, sive principium, sive modum contrahendi, sive Personam, ad spectantes consideres; sive etiam expendas ingentia, quæ ex eo proveniunt emolumenta; per illud enim orbis replatur misericordia, & cælum restauratur Electis.* Quare meritò magna adhibenda est diligentia, ut non modò cum debita confidentia & maturitate talis Status suscipiatur; verum etiam cum magna integritate & cautela continetur; & ubi sic Deo visum fuerit, pari cum laude ac commendatione finiatur. Quæ omnia, quâ ratione docere debeat Operarius, hoc ostendetur.

II. Et 1. quidem ipsam hujus Status electionem quæ attinet, ante omnia curandum est, ut non nisi in & cum Christo eligatur; ideo enim Christus Nuptijs in Cana Galilææ interesse voluit, ut significaret, infaustum fore Matrimonium nisi ipso per gratiam suam & benedictionem præsentem suscipiatur. Porro ut tali modo eligatur, sequentia tria bene inculcare Sponsis futuris debet Operarius. Primum est